

Vinalög í Ísa- fjarðarkirkju

Söngvararnir Friðrik Ómar og Jógvan Hansen halda tónleika í Ísafjarðarkirkju sunnudaginn 17. júlí. Tónleikarnir eru hluti af tónleikaferðalagi þeirra félaga hringinn í kringum landið. Á tónleikumunum flytja þeir lög af plötunni Vinalög auk ýmissa laga sem eru í upphaldi hjá þeim.

Platan Vinalög var söluhæsta plata ársins 2009 en á henni syngja þeir félagar hvor um sig 10 sérvalin lög frá vanaþjóðunum Íslendingum og Færeyjum. Á plötunni syngur Friðrik Ómar vinsæl dægurlög Færeyinga við íslenska texta en Jógvan syngur færeyska texta við íslensk lög.

Tónleikarnir í Ísafjarðarkirkju hefjast klukkan 20. Miðar eru seldir við inngang og er miðaverð 2000 krónur.

SAMVERK
GLERVERKSMÍÐJA

SPEGLAR
ЗБЕГЛЯВ

Framleiðum spegla
eftir málum.

www.samverk.is
samverk@samverk.is

Skólinn er til- raunavettvangur

Ísfirðingurinn Halldór Smáason er einn þeirra þriggja ungu og upprennandi tónskálda sem valin voru til að semja verk fyrir tónlistarhátíðina Við Djúpið, sem haldin er í nýfunda sinn nú í sumar. Halldór er Ísfirðingur eflaust vel kunnur, enda fæddur og uppalinn hér - að miklu leyti innan veggja tónlistarskólans.

Fékk ekki að hætta

Halldór er sonur Smára Haraldssonar, fyrrverandi bæjarstjóra og framhaldsskólakennara og Helgu Friðriksdóttur.

„Mamma er frá Reykjavík, en hún flutti vestur með pabba þegar þau voru á mínum aldri, svo það má held ég alveg segja að hún sé orðin Ísfirðingur núna,“ segir Halldór og brosir við. „Pabbi er ættaður frá Grunnavík í Jökulfjörðum, svo ég hef alltaf verið svolítið tengdur þeim stað. Ég mætti reyndar alveg vera duglegri við að ferðast þangað, en hef þó nokkrum sinnum farið. Maður reynir að halda þessum tengslum við - þetta er svo sérstakur staður,“ segir hann.

Halldór byrjaði sjö ára gamall að læra á píanó, þó ekki að eigin frumkvæði. „Mér leist í fyrstu ekkert á að læra á píanó, en foreldrar mínir hvöttu mig til þess. Bæði eldri systkin mín höfðu lært á hljóðfæri og eins er mikil tónlist í föðurætt minni svo ekkert annað

kom til greina. Eftir fyrsta tímann var ég svo alveg heillaður og datt ekki í hug að hætta. Það var einna helst þáverandi kennari minn, Björk Sigurðardóttir, sem kveikti algjörlega píanóeistann í mér. Haustið eftir tók Sigríður Ragnarsdóttir við kennslunni og kenndi mér flest sem ég kundi þar til ég lauk framhaldsprófi. Ég á þeim ótrúlega margt að þakka. Auðvitað komu síðan tímar, lægðir og leiðindi, þar sem ég nenni þessu engan veginn lengur. Það var einna helst þegar maður glímdi við mjög erfið verk og ekkert gekk að æfa sig. En ég fékk alltaf gríðarlega hvatningu frá foreldrum mínum, sem er aðalástæðan fyrir því að ég entist svona lengi í píanóáminu. Mér var ekki leyft að hætta - átti að minnsta kosti að klára önnina fyrst, og svo árið og sjá svo til. Svo var ég auðvitað búinn að gleyma því næsta haust að ég hafi hugsað mér að hætta,“ segir hann og hlær við. „Ég sé síður en svo eftir því að hafa haldið áfram. Maður þarf að komast yfir einhvern ákveðinn þröskuld og þá sér maður hvað þetta er geðveikt og að það er þess virði að hafa eytt svona miklum tíma og erfiði í þetta. Það er bara frábært að hafa verið svona heppinn, og fengið tækifæri til að læra tónlist,“ bætir hann við.

Klassískt nám skortir fjölbreytni

Þegar fjölskylda Halldórs fluttist til Skotlands í hálf ták tónlistarhuginn nýja stefnu. „Ég hætti að læra á klassískt píanó í þennan tíma. Í staðinn var keypt lítið hljómborð fyrir mig. Þá byrjaði ég að spila eftir eyranu og þróaði það síðan áfram. Það var fyrsta skrefið mitt út fyrir klassíska rammann. Það gerðist alls ekki sjálfkrafa að ég fór að pæla í djassi og öðru en klassík, heldur hafði þetta mjög mikil áhrif - að fara í annað umhverfi og prófa eitthvað annað og meira,“ segir Halldór.

Vantar þá meiri fjölbreytni í klassískt tónlistarnám? „Já, að mínu mati. Þetta er tiltölulega fast í skorðum ennþá, þó námskráin sé búin að færast í betra horf á síðustu árum. Einhver sagði mér að fyrir nokkrum áratugum hefði bara verið slegið á puttana á krökkum ef þau fóru eitthvað aðeins út fyrir nóturnar. Nú er farið að hvetja krakka til þess að vera kannski með eitt frumsamið lag í stigsprófum, en ég held að sköpun af þessum toga sé bæði nemendum og kennurum þeirra mjög holl,“ segir Halldór, og bætir við að meira mætti sjást af þess háttar viðhorfum.

„Sigga Ragnars var samt mjög hvetjandi þegar ég var farinn að leika mér að djassi og öðru. Hún var mjög ánægð með það,“ segir Halldór og hlær við þegar blaða-

maður spyr hvort hún hafi sem sagt ekki slegið á puttana. „Nei. Enda fékk hún mig síðan til að halda lítil námskeið innan skólans í spunatónlist og að spila eftir eyra. Það var mjög skemmtileg reynsla þar sem ég kenndi nokkrum nemendum og kennurum við skólann það helsta sem hafa þarf í huga þegar maður hefur fáar eða engar nótur til að styðjast við,“ bætir hann við.

Sótti líka um í stærðfræði

Halldór hóf nám í tónsmíðum við Listaháskóla Íslands haustið 2009. Það lá þó ekki endilega

Kirkjan og brotin

Stakur skrifar >

Stakur hefur ritað vikulega pistla í **Bæjarins besta** í mörg ár. Skoðanir hans á mönnum og mál-efnum hafa oft verið umdeildar og vakið umræður.

Þær þurfa alls ekki að fara saman við skoðanir útgefenda blaðsins. Þrátt fyrir það bera ábyrgðarmenn blaðsins ábyrgð á skrifum **Stakks** á meðan hann notar dulnefni sitt.

Ófæð er það svo að öllum finnast kynferðisbrot óhugnanleg, sérstaklega gegn börnum. Umræða um slík brot er sem betur fer komin upp á yfirborðið, en hún er engu að síður erfið og sumum hættir til að taka hana í upphrópunarstíl. Það er skiljanlegt en leysir ekki þann mikla vanda sem blasir við. Í réttarríki sem virðir meginreglur réttarfars, um réttláta meðferð sakaðra manna líkt og kveðið er á um í mannréttindasáttmálum, þar á meðal þeim sem kenndur er við Evrópu, er nauðsynlegt að fara að lögum. Þess verður vart að margir telja eða mörgum finnst að kynferðisbrotamenn eigi sér engan rétt og þá megi meðhöndla eins og dæmda menn frá því grunur verður til. Er það hin rétta aðferð í réttarríkjum?

Flestir geta svarað þessari spurningu sjálfir og eiga ekki í vandræðum með, en margir telja hins vegar að þegar kemur að hinum viðkvæma málaflokki kynferðisbrotum þá komi vel til greina að víkja lögum til hliðar til að ná til þessara brotamanna. Kannski er skynsamlegt að um þessi brot gildi strangari reglur en önnur. Segjum að svo eigi að vera, þá er í mörg horn að líta. Vissulega eru kynferðisbrot ólíðandi og viðurstygileg einkum þegar börn eiga í hlut. Til þurfa að vera skýrar lagareglur sem samrýmast stjórnskrá og mannréttindasáttmálum. Þar stendur hnífurinn í kúnni. Það er ekki nóg að brot séu ógeðfæld, þau verður að meðhöndla með skýrum hætti og það verður að vera í gagnsæju og skiljanlegu lagaumhverfi. Reyndar eru mjög mörg brot af öðrum toga líka ógeðfæld.

Mikil umræða hefur farið fram um kynferðisbrot innnan kirkjunnar, einkum þjóðkirkjunnar og sýnist þar sitt hverjum. En auk þess að mál af þessum toga séu einkar vandmeðfarin má ekki gleyma, að þegar fjallað er um látna menn þarf að fara með mikilli og sérstakri gát. Þeir geta ekki verið æru sína og núverandi stjórnendur þjóðkirkjunnar eiga erfitt með að tjá sig. Það hefur verið túlkað á þann veg að þeir breiði yfir ósómamann. Svo hefur ekki verið. Kirkjan hefur sett á fót nefnd manna til að skoða þessi mál. Við bætist, ef marka má fréttir, að málin hafi gerst fyrir all löngu. Að fara varlega og gæta skrefa sinna hefur verið túlkað svo að þjóðkirkjan ætli ekkert að gera.

Þrátt fyrir að þjóðkirkjan sé gagnrýnd fyrir að taka ekki málum verður að horfast í augu við tvær staðreyndir. Hún hefur sýnt vilja og beðið afsökunar sem í sumum tilvikum þykir ekki nóg. En allir eru settir undir þann hatt um þessar mundir, að hrópi þeir ekki á torgum um illsku kirkjunnar þjóna í þessum efnunum þá séu þeir að styðja við afbrot og leynd þeim. Þjóðkirkjunni er vandi á höndum og út úr þeim vanda vill hún vinna sig þó margir séu þeir sem vilja halda því fram að hún ætli að fela brot starfsmanna sinna. Því verður ekki trúað, en aðstaðan er ekki auðveld.

Þjóðkirkjan á erfiða vegferð fyrir höndum. Henni er óskað vel-ferðar á þeirri leið. Ef vel tekst til verður hún lærdómsrík og til eftirbreytni. Takist illa til eru góð ráð dýr.

beint við að leið hans lægi þangað.

„Þetta var hálfskráttin leið hjá mér,“ segir Halldór og brosir. „Ég var búinn að stefna að því lengi að klára stúdentinn og framhaldsprófið í píanóinu, það var það sem ég gat klárað fyrir vestan. Þegar það tókst hafði ég ákveðið að setja punkt, eða allavega kommu, við klassíska píanóleikinn. Mig langaði svo rosalega að prófa eitthvað annað - og djassinn kitlaði mikið,“ útskýrir Halldór.

„Ég sótti um í FÍH í djasspíanóleik og komst inn, en ég sótti líka um í LHÍ. Ég vildi halda öllu opnu, ég vissi ekki alveg hvað ég vildi gera annað en að ég vildi vera í tónlist,“ segir hann en hikar. „Ég sótti reyndar líka um í stærðfræði í Háskólanum,“ bætir hann svo við og brosir.

„Ég vissi bara ekkert hvað ég ætlaði að gera. Síðan hugsaði ég með mér að ef ég færi ekki í tónlistina núna væri ég örugglega ekki að fara að gera það eftir að hafa lært stærðfræði í nokkur ár. Ég varð að gefa þessu séns á meðan maður hafði tækifæri til þess. Þetta er kannski ekki praktískasta nám sem hægt er að læra, en alveg ótrúlega gaman og frábært að geta hræst alveg í þessu,“ segir Halldór.

Litur á skólann sem vettvangur fyrir tilraunir

Nám Halldórs í tónsmíðum felst bæði í margs kyns fræðilegum áföngum og vinnu með einkakennurum. „Við erum til að mynda í tónfræði, tónbókmenntum, hljóðfærafræði, tónsmíðaað-

ferðum og öllu mögulegu. Svo fáum við einkatíma með kennara, einu sinni til tvisvar í viku. Ég hef verið hjá sama kennara á þessum tveimur árum, Tryggva M. Baldvínssyni, en ég mun skipta um kennara núna á þriðja árinu mínu. Ég hef lært alveg ótrúlega margt, bæði í tónsmíðum, nótnaskrift og almennt um tónlist, og ég á Tryggva það mest að þakka. Það er mjög algengt að nemendur skipti um kennara á síðasta ári svo ég sló til; mig langar að prófa sem mest. Ég fer til Atla Ingólfssonar í haust. Hann lærði hjá mörgum þekktum tónskáldum úti á Ítalíu og er mjög vel að sér í nútímatónlist. Mér finnst það mjög spennandi,“ segir Halldór, sem sér því ekki eftir ákvörðuninni.

„Þetta hefur liðið svo hratt! Mér finnst ég vera nýbyrjaður í skólanum, en samt er bara eitt ár í útskrift. Svo veit ég nú ekkert hvað ég á að gera eftir það heldur, ætli ég sækji ekki um í svona þremur, fjórum skólum aftur og sjái hvað gerist. Mig og Nadiu kærustu minni, sem er klára söngnám í LHÍ á sama tíma og ég, langar rosalega að fara út, en það er ekki meira planað en það. Mig langar ennþá rosalega í djassinn. Ég hef verið að spila og djassa svölítið síðan ég byrjaði í tónsmíðunum og þetta tengist auðvitað allt - ég er ekkert að semja klassíska tónlist frekar en djass-tónlist eða popptónlist,“ útskýrir Halldór.

„Ég sem bara það sem mér sýnist og dettur í hug hverju sinni. Oft eru þetta kannski einhverjar þælingar og spekúlasjónir sem maður vill prófa. Ég lít á skólann sem vettvangur fyrir tilraunastarf-

semi, fyrir mig. Ég þekki mig eiginlega ekki neitt, ég veit ekkert hvað ég á að semja, hvað mér finnst flott í tónlist eða hvað mér finnst ljótt í tónlist... Ég leitast við að komast að því, hvort sem það tekst einhverntímann eður ei, en þetta eru tvímælalaust skref í rétta átt. Í náminu hef ég farið í ólíkar áttir; ég hef samið fyrir söng, alls konar kammerhópa og líka stuttmynd og margt annað. Það er gaman að prófa sem mest. Mig langar líka að vinna aðeins meira með leikurunum. Það hljómar mjög spennandi. Það er ákveðið samstarf milli deilda í skólanum, og maður þarf eiginlega bara að forgangsráða hvað maður vill gera hverju sinni,“ segir Halldór.

Frá Evrópu á Ísafjörð

Þegar blaðamaður nær tali af Halldóri er hann í óðaönn að þakka niður í tösku, enda á förum af landi brott næsta dag. „Ég er að fara að spila undir hjá Stúlkna-kór Reykjavíkur, þar sem Nadia er einmitt leiðbeinandi. Við förum til Berlínar, Hamborgar og Köben og svo út um allt á Ítalíu. Það verður voða fínt! Það eru líka erlendir undirleikarar og stjórnmendur, því þær syngja með fleiri kórum. Ég fæ sem sagt að spila á tónleikum og í dressum og svo verð ég bara að drekka bjór og hafa það notalegt,“ segir hann og brosir. „Ég flýg svo til Íslands aðfararnótt 21. júní og strax næsta morgun til Ísafjarðar,“ útskýrir Halldór, en Við Djúpið stendur yfir 21. - 26. júní.

Þar mun Halldór vinna með óbókvarsettum ACJW sem flyt-

ur verk tónskáldanna þriggja. „Við skiluðum verkunum 15. maí síðastliðinn. Við fengum svar í mars um að við hefðum orðið fyrir valinu og byrjuðum þá að semja. Það var reyndar svölítið mikið að gera hjá mér svo ég byrjaði aðeins seinna, en þetta hafðist allt að lokum,“ segir Halldór og brosir við. „Ég hlakka mikið til. Þetta verður held ég mjög lærdómsríkt,“ segir Halldór, sem hefur þegar aflað sér reynslu af svipuðum vettvangi.

„Núna í mars var ég valinn til þess að semja verk með Trío Reykjavíkur. Það var alveg rosalega lærdómsríkt. Ég mætti á nokkrar æfingar með þeim og fékk góðar athugasemdir. Það var svo gaman að fá að vinna með svona fólki, þetta eru náttúrulega toppspilarar og fagfólk fram í fingurgóma,“ segir Halldór, sem segir það sama vera uppi á teningnum með tónlistarfólkið sem tekur þátt í Við Djúpið. „Þau eru víst algjör séné. Svo verður Daníel Bjarnason líka með masterclass í tónsmíðum, svo þetta verður frábært,“ segir hann.

Þeir fiska sem róa

Aðspurður hvort tækifærin fyrir ung tónskáld á Íslandi séu næg svarar Halldór játandi. „En þetta er mjög mikið þannig að þeir fiska sem róa. Ef maður vill fá áheyrn og vill taka þátt verður maður að vera mjög duglegur að senda inn umsóknir og koma sér á framfæri. Áður en ég byrjaði í skólanum hafði ég varla gert umsókn, annað en einhverjar starfs-umsóknir, en núna er ég alltaf að þessu. Ég reyni að gera mikið af því til þess að fá fleiri tækifæri,“

segir Halldór.

Verkið sem ACJW mun flytja á Við Djúpið segir Halldór að vissu leyti fjalla um ræturnar í Grunnavík. Hann vinnur annars töluvert með sögur og frásagnir í verkum sínum. Til dæmis hét verkið sem Trío Reykjavíkur flutti nú í mars *Eflaust*, með undirtilinn *gera allir einhverntímann hluti sem þeir síðar sjá eftir*.

„Mér finnst mjög þægilegt að semja út frá sögum, sem ég annaðhvort heyri af eða geri í höfðinu á mér. Ég skrifa þær ekkert endilega niður, aðalatriðið er að þá sé ég hlutina betur fyrir mér. Þetta verk var skrifað út frá ákveðnum atburði sem gerðist í raun og veru. Fyrir nokkrum misserum skrifaði ég líka verk fyrir nokkur hljóðfæri í skólanum sem var tileinkað þeim sem hafa misst aðstandendur og ástvini í stríðinu í Írak. Mér finnst gott að sjá þetta fyrir mér svo sá sjónrætt þegar ég sem. En svo á ég örugglega eftir að prófa að fara einhverjar allt aðra leiðir, sem er líka spennandi. Það er svo margt í boði,“ segir Halldór.

„Í verkinu sem ég samdi fyrir Við Djúpið er ég líka að vinna dálítið með orð, en út frá aðeins öðruvísi sjónarhorni. Ég vil ekki gefa of mikið uppi um það, en það er unnið út frá þessum rótum mínum í Grunnavík. Ég horfði svölítið þangað þegar ég samdi það verk, enda fannst mér það liggja beint við þar sem staðurinn hefur beina tengingu við nafn hátíðarinnar,“ segir Halldór Smáráson og brosir leyndardómsfullur áður en hann kveður og snýr sér aftur að ferðaundirbúningi.

– Sunna Dís Másdóttir.